

Postanowienie z dnia 6 lutego 2002 r.

III KKO 14/01

Dla uzyskania zasiłku przedemerytalnego były pracownik mógł dochodzić przed sądem pracy ustalenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach (art. 37j ust. 1a ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56 ze zm.).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Andrzej Wasilewski, przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości Janina Dąbrowiecka, przedstawiciel Ministra Pracy i Polityki Społecznej Elżbieta Zagalska

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym, po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2002 r. sprawy z wniosku Henryka M. o rozstrzygnięcie sporu o właściwość między Powiatowym Urzędem Pracy w J. a Sądem Rejonowym-Sądem Pracy w Jarosławiu w przedmiocie ustalenia wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

u z n a ł o, że właściwym do rozpoznania sprawy jest Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Jarosławiu.

U z a s a d n i e

Henryk M. dnia 14 grudnia 2001 r. wniósł o rozstrzygnięcie negatywnego sporu kompetencyjnego między Sądem Rejonowym-Sądem Pracy w Jarosławiu oraz Starostą J. w sprawie o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca ubiega się o uzyskanie zasiłku przedemerytalnego. Jego zdaniem uzyskanie prawa do tego świadczenia zależy od możliwości wykazania wykonywania pracy w szczególnych warunkach w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego wieku u pracodawcy, który został zlikwidowany. Wnioskodawca załączył postanowienie Sądu Rejonowego w Jarosławiu przekazujące sprawę Staroście Powiatowemu w J. oraz decyzję wydaną z upoważnienia tego Starosty, w której organ uznał się za niewłaściwy do rozpoznania wniosku.

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym zważyło, co następuje:

Według art. 37o ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56 ze zm.) prawo do zasiłków przedemerytalnych ustalał i przyznawał starosta, a wypłacał je powiatowy urząd pracy. Jednym z warunków nabycia prawa do tego świadczenia było wykonywanie przez co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów emerytalnych (art. 37 ust. 1 pkt 2 tej ustawy). Według art. 37j ust. 1a ustawy okresy te „są uwzględniane po przedłożeniu odpowiedniej dokumentacji, zgodnie z wymogami określonymi w odrębnych przepisach, bądź na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu”. Organ administracyjny może zatem uwzględnić, przy ustalaniu prawa do zasiłku przedemerytalnego, okresy pracy w szczególnych warunkach wówczas, gdy wnioskodawca przedłoży świadectwo pracy z odpowiednią wzmianką lub prawomocny wyrok sądu.

Kolegium Kompetencyjne podziela ustalony w orzecznictwie pogląd, według którego podmiot, do którego właściwości należy sprawa przyznania pewnego świadczenia, jest zarazem właściwy do ustalenia przesłanek, od których zależy prawo do tego świadczenia. Odnosi się to jednakże tylko do takich sytuacji, w których nie ma unormowań szczególnych, jak w niniejszej sprawie. W odniesieniu do faktu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze organ nie mógł prowadzić postępowania dowodowego w zakresie przewidzianym w art. 75 KPA. Wykonywanie takiej pracy mogło być udowodnione tylko świadectwem pracy lub prawomocnym wyrokiem sądu. Osoba niemająca odpowiedniego świadectwa pracy, mogła - na podstawie wówczas obowiązujących przepisów - udowodnić ten fakt tylko prawomocnym wyrokiem sądu. Ma więc ona interes prawny w rozumieniu art. 189 KPC.

W postanowieniu z dnia 29 sierpnia 2001 r., III KKO 5/01 Kolegium Kompetencyjne stwierdziło - na podstawie stanu prawnego sprzed nowelizacji ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu polegającej na dodaniu art. 37j ust. 1a - że organem właściwym do ustalenia okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych jako przesłanki nabycia prawa do zasiłku przedemerytalnego jest organ administracji. Jak wynika z uzasadnienia tego postanowienia, ta nowa sytuacja prawna - czyli przepis dotyczący prawomocnego orzeczenia sądu - przemawia za tym, że przed

jego wprowadzeniem organ administracji był właściwy do ustalenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Z tych względów Kolegium Kompetencyjne nie zgadza się z poglądem wyrażonym w czasie obowiązywania art. 37j ust. 1a tej ustawy w postanowieniu z dnia 20 grudnia 2001 r., III KKO 11/01. Przyjęto w nim, że w sprawie o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach właściwy jest organ administracji, do którego właściwości należy przyznawanie zasiłków przedemerytalnych, a nie sąd pracy. Jednakże - jak już wyżej wspomniano - organ ten mógł ustalić prawo do tego świadczenia tylko na podstawie dokumentów (świadcstwa pracy) lub prawomocnego orzeczenia sądu. Postanowienie to może pozbawiać byłego pracownika, niedysponującego stosownym świadectwem pracy, prawa do zasiłku przedemerytalnego tylko z tej przyczyny, że została wyłączona - bezpodstawnie - możliwość sądowego dochodzenia ustalenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

=====